

Granskning - Ekonomi i balans

Region Gävleborg

Mars 2025

Carin Hultgren, certifierad kommunal revisor

Michaela Nyman, certifierad kommunal revisor

Lars Dahlin, certifierad kommunal revisor

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Region Gävleborg genomfört en granskning. Granskningens syfte har varit att bedöma om Hälso- och sjukvårdsnämnden (HSN) och Hållbarhetsnämnden (HN) säkerställt att nämndens verksamhet bedrivits ekonomiskt tillfredsställande och med tillräcklig intern kontroll. Syftet är därtill att bedöma om Regionstyrelsen (RS) fullgjort sin uppsiktsplikt när det gäller nämndernas (HSN respektive HN) ekonomiska förvaltning.

Den sammanfattande bedömningen är att regionstyrelsen **till övervägande del** utövat sin uppsiktsplikt avseende Hälso- och sjukvårdsnämndens och Hållbarhetsnämndens ekonomiska förvaltning.

Den sammanfattande bedömningen är hälso- och sjukvårdsnämnden **i begränsad utsträckning** säkerställt att nämndens verksamhet bedrivits ekonomiskt tillfredsställande och med tillräcklig intern kontroll.

Den sammanfattande bedömningen är hållbarhetsnämnden **till övervägande del** säkerställt att nämndens verksamhet bedrivits ekonomiskt tillfredsställande och med tillräcklig intern kontroll.

Nedan ses bedömning för varje revisionsfråga. För fullständiga bedömningar se respektive revisionsfråga i rapporten eller det avslutande avsnittet "Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor". Revisionen gör sin bedömning utifrån skalan "ej uppfyllt", "i begränsad utsträckning", "till övervägande del" eller "helt uppfyllt".

Revisionsfrågor	Bedömning HSN	Bedömning HN	Bedömning RS
Finns det tydliga etablerade regler och riktlinjer för ekonomistyrningsprocessen på både regionövergripande nivå och på nämndsnivå?	till övervägande del	till övervägande del	till övervägande del
Säkerställer HSN, HN respektive RS en löpande kunskap om ekonomiskt läge?	till övervägande del	till övervägande del	till övervägande del
Finns en tydlig plan för hur och när HSN:s respektive HN:s ekonomi kommer vara i balans (regionanslaget täcker kostnaderna)?	i begränsad utsträckning	till övervägande del	
Säkerställer HSN respektive HN att nämnden erhåller löpande återrapportering om beslutade åtgärder och dess effekt?	i begränsad utsträckning	helt uppfyllt	
Vidtar HSN respektive HN tillräckliga åtgärder för att åstadkomma en ekonomi i balans?	i begränsad utsträckning	till övervägande del	
Vidtar RS åtgärder utifrån sin uppsiktsplikt vid befarat ekonomiskt underskott?			i begränsad utsträckning

Utifrån de iakttagelser och bedömningar som gjorts i granskningen lämnas följande rekommendationer:

- Att hälso- och sjukvårdsnämnden tar fram en konkret heltäckande åtgärdsplan som säkerställer att nämndens verksamhet bedrivs inom tilldelad driftbudgetram.
- Att den uppföljning, återsrapportering och utvärdering som görs till hälso- och sjukvårdsnämnden, men även regionstyrelsen i än större grad fokuserar på ekonomiska effekter av beslutade åtgärder för en ekonomi i balans.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning	4
Bakgrund	4
Syfte och revisionsfrågor	4
Revisionskriterier	5
Avgränsning	5
Metod	5
Granskningsresultat	6
Regler och riktlinjer för ekonomistyrning	6
Löpande kunskap om ekonomiskt läge	8
Plan för ekonomi i balans	10
Löpande återrapportering till nämnd	13
Åtgärder för en ekonomi i balans	15
Åtgärder utifrån uppsiktsplikt	16
Samlad bedömning	19
Rekommendationer	19
Rekommendationer	19
Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor	20
Bilagor	22

Inledning

Bakgrund

En fungerande ekonomistyrning är en viktig del av den samlade styrningen och ledningen av regionen. Att en och samma nämnd eller verksamhet under flera år har stora återkommande ekonomiska underskott kan tyda på att ekonomistyrningen inte fungerar, på bristande politiskt ansvarstagande eller att resursfördelningen inte sker utifrån realistiska underlag.

Hälso- och sjukvårdsnämnden ansvarar enligt kommunallagen kap 6 § 6 för att verksamheten bedrivs enligt de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt. Regionstyrelsen ansvarar enligt samma lag kap 11 § 8 för att ett förslag till budget upprättas. Det är regionstyrelsen som ska tydliggöra när de olika nämnderna ska inlämna underlag med mera till regionstyrelsen. Regionstyrelsen ska enligt samma lag ha uppsikt över nämndens verksamhet.

Region Gävleborgs revisorer genomförde 2023 en granskning som omfattade Hälso- och sjukvårdsnämnden (HSN) och Hållbarhetsnämnden (HN) och nämndernas åtgärder för en ekonomi i balans.

Granskningen visade att HSN i begränsad utsträckning säkerställt att nämndens verksamhet bedrivits ekonomiskt tillfredsställande och med tillräcklig intern kontroll. Bland annat saknade nämnden tydliga åtgärder och tidsplan för att nå en ekonomi i balans. Vidare visade granskningen att HN till övervägande del säkerställt att nämndens verksamhet bedrivits ekonomiskt tillfredsställande och med tillräcklig intern kontroll. Hållbarhetsnämnden rekommenderades att fastställa nämndens fördelningsprinciper för budgetramen inklusive koppling till nämndens prioriterade mål och eventuella satsningar.

Med anledning av att HSN och HN under 2023 inte bedrivit sina respektive verksamheter inom tilldelad budget/ram har regionens revisorer beslutat att genomföra en granskning av om nämndernas vidtagna åtgärder under 2024 är tillräckliga för en ekonomi i balans.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen har varit att bedöma om Hälso- och sjukvårdsnämnden (HSN) och Hållbarhetsnämnden (HN) säkerställt att nämndens verksamhet bedrivits ekonomiskt tillfredsställande och med tillräcklig intern kontroll.

Syftet har därtill varit att bedöma om Regionstyrelsen (RS) fullgjort sin uppsiktsplikt när det gäller nämndernas (HSN respektive HN) ekonomiska förvaltning.

Revisionsfrågor:

1. Finns det tydliga etablerade regler och riktlinjer för ekonomistyrningsprocessen på både regionövergripande nivå och på nämndsnivå?
2. Säkerställer HSN, HN respektive RS en löpande kunskap om ekonomiskt läge?
3. Finns en tydlig plan för hur och när HSN:s respektive HN:s ekonomi kommer vara i balans?

4. Säkerställer HSN respektive HN att nämnden erhåller löpande återrapportering om beslutade åtgärder och dess effekt?
5. Vidtar HSN respektive HN tillräckliga åtgärder för att åstadkomma en ekonomi i balans?
6. Vidtar RS åtgärder utifrån sin uppsiktsplikt vid befarat ekonomiskt underskott?

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar.

- KL 6:6
- Regioninterna styrdokument/särskilda fullmäktigebeslut som rör granskningsområdet.

Avgränsning

Granskningen avser Regionstyrelsen, Hälso- och sjukvårdsnämnden samt Hållbarhetsnämnden och avser i huvudsak 2024 års verksamhet.

Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentgranskning av riktlinjer, regler och rutiner inom området, analys av ekonomiska underlag, prognoser och uppföljningar, granskning av protokoll och underliggande handlingar med mera.

Intervjuer genomförs med:

- Hälso- och sjukvårdsnämndens presidium
- Hållbarhetsnämndens presidium
- Chefscontroller hälso- och sjukvårdsförvaltningen
- Controller hållbarhetsförvaltningen
- Redovisningschef regionstyrelseförvaltningen
- Budgetchef regionstyrelseförvaltningen

Rapporten skrivs som en sammanhållen rapport men där revisionsfrågorna bedöms för respektive nämnd.

De intervjuade har beretts möjlighet att sakgranska rapporten.

Rapporten har kvalitetssäkrats av Lars Dahlin, certifierad kommunal revisor, enligt PwC:s riktlinjer för kvalitetssäkring.

Granskningsresultat

Regler och riktlinjer för ekonomistyrning

Revisionsfråga 1: Finns det tydliga etablerade regler och riktlinjer för ekonomistyrningsprocessen på både regionövergripande nivå och på nämndsnivå?

lakttagelser

Den regionövergripande styrningen för regionens ekonomi återfinns i regionens budgetdokument, rutin för prognosprocessen samt anvisningar för uppföljning, rapportering.

Enligt regionens styrmodell fastställer regionfullmäktige mål med tillhörande indikatorer och uppdrag samt ekonomiska ramar för styrelse och nämnder. I nämndernas uppdrag ingår sedan att fördela tilldelad resursram mellan sina verksamheter.

I Region Gävleborgs *Budget 2024 och ekonomisk plan 2025-2026*¹ beskrivs hur uppföljning ska ske i regionen och regionstyrelsens ansvar i detta. I regionstyrelsens uppgifter² ingår att leda och samordna arbetet med budgetprocessen och att det finns riktlinjer och ramar för styrning av hela verksamheten samt övervaka att mål och planer för verksamhet och ekonomi efterlevs av nämnderna. Vid behov ska åtgärder för att ekonomi ska komma i balans redovisas.

Regionstyrelsen och nämnderna ska bedriva verksamheten inom de budgetramar som fullmäktige har tilldelat. Uppföljning ska ske löpande och väsentliga avvikelser ska rapporteras till fullmäktige.

Styrelsen har ett samordnande uppdrag och ska löpande informera regionfullmäktige om utvecklingen i verksamheten genom en löpande uppföljning av nämndernas och verksamhetens effektivitet. Utgångspunkt för uppföljningen är de resultatindikatorer som fastställts och uppdrag som givits i budget och ekonomisk plan. Delårsrapport med årsprognos och årsredovisning ska tas fram, men frekvens för ytterligare uppföljningar framgår däremot inte.

Budgetdokumentet fastställer även riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Riktlinjerna utgörs enligt budgetdokumentet de av regionfullmäktige fastställda långsiktiga finansiella målen.

Granskningen visar att inför 2024 har avsteg gjorts från en budget i balans. För 2024 budgeteras balanskravsresultatet att vara negativt och uppgå till -367 mnkr. Vidare beskrivs att synnerliga skäl kommer att åberopas och att underskottet kommer att återställas på längre tid än tre år med anledning av stark finansiell ställning.

- Hälso- och sjukvårdsnämndens budgetram 2024³ uppgår till 7 487,7 mnkr, vilket är en ökning med 5,5 procent (389,7 mnkr) jämfört med budget 2023.

¹ Antagen i regionfullmäktige 2023-12-12 § 362.

² Enligt Regionfullmäktiges reglemente.

³ Antagen i nämnden 2023-09-27 § 99.

- Hållbarhetsnämndens budgetram 2024⁴ uppgår till 683,3 mnkr, vilket är en ökning med 8,2 procent (51,6 mnkr) jämfört med budget 2023.

I regionens anvisningar för delårsbokslut⁵ och bokslut⁶ regleras regionens övergripande styrning avseende ekonomiskt ansvar, tidsplan, investeringar och ekonomisk redovisning (medelsförvaltning).

I regionens rutin för prognosprocessen⁷ beskrivs ansvar och roller för prognosprocessen i regionen. Prognoserna ska ge information som utgör underlag för styrning och beslut. Investeringar prognostiseras i syfte att få kostnadskontroll. Prognosen ska omfatta:

- Prognostiserat ekonomiskt utfall för externa poster per resultatrad på regionövergripande nivå för räkenskapsåret.
- Prognostiserat resultat totalt för respektive nämnd lämnas i respektive nämnds redovisning av medelsförvaltning.
- Prognostiserad investeringsnivå samt avvikelse från investeringsbudget lämnas i respektive nämnds redovisning av medelsförvaltning. Detaljerad prognos ingår i bilaga investeringsredovisning.

Informationen i månadsrapporterna utgörs av en resultatrapport med fokus på utfall kopplat till budget, samt intäkts- respektive kostnadsutveckling jämfört med föregående år. Redovisningen i rapporterna görs på nämndsnivå, per verksamhetsområde och per kostnadsslag. Nämnderna följer den totala kostnadsutvecklingen och utvecklingen per kostnadsslag, exempel på kostnadsposter som redovisas separat är inhyrd personal och läkemedelskostnader. Någon ytterligare skriftlig analys av utfall och eventuella avvikelser redovisas inte i dessa rapporter.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har i samband med återrapportering av de uppdrag kopplat till effektiviseringar i verksamheten tagit del av ytterligare analyser. Dessa redovisas under revisionsfråga 4 Löpande återrapportering till nämnd (beslutade åtgärder och dess effekt).

Vid intervju med representanter från förvaltningarna beskrivs att nämnderna arbetar enligt de regionövergripande styrdokumenterna och har inte tagit fram egna dokument för ekonomistyrning. Processen för ekonomistyrningen upplevs som tillräckligt strukturerad och systematisk.

Vid granskning av nämndernas sammanträdesprotokoll noteras att nämnderna utöver den kvartalsvisa medelsförvaltningen, löpande under året tar del av ekonomiska månadsrapporter. Vi kan inom ramen för granskningen inte se att det finns några särskilda riktlinjer eller tidsplan för dessa månadsrapporter.

Bedömning

⁴ Antagen i nämnden 2023-09-28 § 169.

⁵ Anvisning delårsbokslut januari - mars 2024 med prognos samt redovisning av medelsförvaltning, giltig tom 2025-03-12 samt Anvisning delårsbokslut januari - augusti 2024 med prognos samt redovisning av medelsförvaltning, giltig tom 2025-07-01.

⁶ Anvisningar bokslut 2024 samt redovisning av medelsförvaltning, giltig tom 2025-11-19.

⁷ Prognosprocessen, rutin - Region Gävleborg. Upprättad av ekonomidirektör 2022-03-07.

Finns det tydliga etablerade regler och riktlinjer för ekonomistyrningsprocessen på både regionövergripande nivå och på nämndsnivå?

Hälso- och sjukvårdsnämnden, hållbarhetsnämnden och regionstyrelsen

Vår bedömning är att det **till övervägande del** finns etablerade regler och riktlinjer för ekonomistyrning på övergripande som tillämpas på nämndnivå.

Bedömningen grundar sig på att det finns riktlinjer för ekonomistyrningsprocessen på regionövergripande nivå som i rimlig grad reglerar processen för ekonomistyrning (planering, löpande uppföljning, redovisning och utvärdering). Nämnderna har inte tagit fram några egna riktlinjer utan anser att de övergripande är tillräckliga och etablerade i verksamheten. Vi noterar att det genomförs löpande ekonomisk rapportering, men att detta inte finns reglerat i årshjul eller styrande dokument.

Löpande kunskap om ekonomiskt läge

Revisionsfråga 2: Säkerställer HSN, HN respektive RS en löpande kunskap om ekonomiskt läge?

I begreppet ekonomiskt läge kan inkluderas en mängd faktorer. Vi har i denna granskning valt att rikta fokus på utfall och årsprognos för regionens/nämndernas löpande driftsverksamhet.

lakttagelser

Samtliga nämnder följer regionens ordinarie ekonomiuppföljningsprocess. Nämnderna tar löpande del av skriftlig ekonomisk uppföljning i form av ekonomiska månadsrapporter. Vid tre tillfällen per år (mars, augusti och december) redovisas även nämndernas medelsförvaltning, som är en utförligare ekonomisk redovisning där prognoser, analyser, förklaringar till avvikelser samt måluppfyllelse redovisas. Medelsförvaltningen överlämnas efter att den behandlats i nämnden till regionstyrelsen.

Det framkommer vid våra intervjuer att nämnderna har tillfälle att ställa frågor vid genomgången av den ekonomiska rapporten till ansvariga tjänstepersoner som medverkar vid sammanträden och föredrar den ekonomiska rapporten.

I den protokollsgenomgång som vi genomfört i vår granskning kan vi konstatera att hälso- och sjukvårdsnämnden, hållbarhetsnämnden samt regionstyrelsen regelbundet tar del av skriftlig ekonomirapportering.

Regionstyrelsen

Regionfullmäktige har fastställt Budget 2024 och ekonomisk plan 2025-2026 där det framgår att regionen budgeterar ett underskott år 2024 motsvarande -367 mnkr.

Vid genomgång av regionstyrelsens protokoll för 2024 framgår att styrelsen tagit del av nämndernas medelsförvaltning som sammanställts i en kommunövergripande medelsförvaltning, som ett led i uppsiktsplikten. Granskningen visar att styrelsen under 2024 erhållit nedanstående information om regionens ekonomiska läge.

Regionens samlade verksamhet, mnkr	Resultat för perioden	Budget, perioden	Årsprognos	Avvikelse mot årsbudget
Bokslut 2023	-314	-192	-	-122
Budget 2024	-	-367	-	-
Delårsrapport 1	-303	-636	-825	-458
Delårsrapport 2	-64	-394	-820	-453
Årsresultat	-47	-367		

Styrelsen har således i tidigt skede fått information om att regionens samlade verksamheter riskerar redovisa ett stort negativt resultat för år 2024.

Vidare har styrelsen fått information om hälso- och sjukvårdsnämnden respektive hållbarhetsnämndens prognostiserade utfall enligt sammanställningen i tabellen nedan. Vidare har regionstyrelsen vid behandling av delårsrapporten per augusti föreslagit fullmäktige att godkänna prognostiserade underskott som framgår i tabellen nedan.

	Bokslut 2023, resultat	AV RF i T2 godkända underskott	Prognos (T1) 2024	Prognos (T2) 2024	AV RF i T2 godkända underskott	Bokslut 2024
Regionens samlade verksamhet	-314		-825	-820	-460,4**	-47,4 ⁸
Hälso- och sjukvårdsnämnden (HSN)	-669	-669*	-423	-460	-460***	-540,2
Hållbarhetsnämnden (HN)	-56	-60	0	15	-	32,6

* Av HSN:s underskott framgår följande av RF:s beslut; 650,0 mnkr godkänt underskott samt ytterligare underskott om -19 mnkr täcks av Regionfullmäktige. ** HSN -460 mnkr och Patientnämnden -0,4 mnkr.

*** Av RF godkänt underskott.

Hälso- och sjukvårdsnämnden samt Hållbarhetsnämnden

Av hälso- och sjukvårdsnämndens redovisning av medelsförvaltning under året framgår att underskottet härleds till kostnader för egen personal (ökade bemanningskostnader som en konsekvens av 2024 års löneökning på i snitt 4,5%) ökade kostnader för inhyrd personal samt ökade kostnader för köpt högspecialiserad vård. Till stor del har årets budget påverkats av föregående års utfall kopplat till bemanningskostnader.

⁸ Utkast till årsredovisning, daterat 2025-02-19. Beslut att godkänna underskott för hälso- och sjukvårdsnämnden med maximalt 460 mnkr och Patientnämnden med maximalt 0,4 mnkr, RF §389 2024. HSN:s underskott härleds till högre bemanningskostnader för personal samt kostnader för köpt vård. HN:s överskott härleds till lägre kostnader för trafikavtalen.

Av hållbarhetsnämndens redovisning av medelsförvaltning under året framgår att nämnden under första delen av året redovisat ett underskott som orsakats av lägre biljettintäkter för buss och tåg. Det positiva resultatet per helår består av viten kopplat till trafikstarten i Gästrikland i början av året, reducerad ersättning till SJ och Tåg i Bergslagen på grund av utebliven trafik, lägre kostnader för trafikavtalen på grund av lägre indexuppräknings än budgeterat samt lägre kostnader till följd av byte av drivmedel (från HVO till diesel). Nämnden kommer även retroaktivt att återbetalas för skatt på biogas för år 2023 och 2024 vilket innebär lägre kostnader med 10,0 mnkr.

Sammantaget beskriver de intervjuade att den ekonomiska rapporteringen upplevs som tillräcklig. Respektive nämnds ordförande har närvarat i styrelsen för redovisning av nämndens ekonomiska läge under året. Vid intervju med hälso- och sjukvårdsnämndens presidium beskrivs att nämnden under år 2024 fastställt en återkommande punkt på dagordningen "Åtgärder för en ekonomi i balans" i syfte att nämnden ska få löpande kunskap om ekonomiskt läge. Ytterligare behov av uppföljningar har däremot inte ansetts nödvändigt för hållbarhetsnämnden.

Bedömning

Säkerställer HSN, HN respektive RS en löpande kunskap om ekonomiskt läge?

Hälso- och sjukvårdsnämnden, hållbarhetsnämnden och regionstyrelsen

Vår bedömning är att nämnderna och styrelsen **till övervägande del** säkerställt en löpande kunskap om ekonomiskt läge.

Vi grundar vår bedömning på att nämnderna och styrelsen har fått löpande information om ekonomiskt läge under år 2024 i form av månadsrapporter och en mer fördjupad redovisning genom medelsförvaltning vid tre tillfällen under året.

Rapporteringen i medelsförvaltning omfattar såväl ekonomiskt läge (resursförbrukning vid bokslutstillfället) och orsak till eventuella avvikelser samt ekonomisk utveckling (prognos för helåret). Månadsrapporterna är mer övergripande och kan med fördel utvecklas med utförligare analys av orsakerna till det ekonomiska utfallet.

Rapportering till regionstyrelse följer fastställd rapporteringsplan för prognos och budgetuppföljning.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har även erhållit ytterligare information kopplade till fastställd åtgärdsplan.

Plan för ekonomi i balans

Revisionsfråga 3: Finns en tydlig plan för hur och när HSN:s respektive HN:s ekonomi kommer vara i balans?

lakttagelser

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Inom ramen för årets granskning noteras följande planer och åtgärder:

- Årsplan 2024-2026

- Åtgärder för ekonomi i balans 2024⁹
- Årsplan 2025-2027

Årsplan 2024-2026

I årsplanen som utgår från regionens anvisning beskriver nämnden sina ekonomiska förutsättningar, tilldelad ram samt total driftbudget netto samt investeringsbudget. Nämndens budget 2024 uppgår till 7 487,7 mnkr, vilket är en ökning med 5,5 procent eller 389,7 mnkr jämfört med 2023. Utfallet för 2023 var negativt och uppgick till -669 mnkr.

Åtgärder för ekonomi i balans 2024

Hälso- och sjukvårdsnämnden har under år 2023 beslutat om tre åtgärder för en ekonomi i balans:

1. Vidta åtgärder för att minska omfattningen av inhyrd personal på kort och lång sikt (utfasning av inhyrd personal).
2. Utredda primärvården i syfte att främst belysa ekonomiska förutsättningar.
3. Genomföra effektiviseringar i verksamheten motsvarande 100 mnkr som löpande redovisas till nämnden.

Målet för 2024 med att minska omfattningen av inhyrd personal är att kostnaderna för inhyrda sjuksköterskor i sista kvartalet 2024 ska utgöra max 2 procent av personalkostnaderna för egenanställda sjuksköterskor. Nämnden har som ambition vid utgången av år 2024 att kostnaderna för inhyrda läkare i sista kvartalet 2025 ska utgöra max 2 procent av egna personalkostnaderna.

Målet avseende verksamheternas effektiviseringar är att fortsatt ta del av riktade statsbidrag till lägsta möjliga kostnad under 2024. Verksamhetsområdenas effektiviseringar ska uppgå till 1 procent av verksamhetens kostnader (motsvarande 100 mnkr). Enligt uppgift från intervju med representanter från förvaltningen har varje verksamhetsområde tagit fram en åtgärdsplan med identifierade aktiviteter. Det avser exempelvis att minska kostnader för utomlänsfakturerings, övertid- och timanställda, skifta till en mera kostnadseffektiv förskrivning av läkemedel, hemtagning av vård som idag utförs av externa vårdgivare, minska svinn av operationsmaterial och inkontinensmaterial samt minska kostnader för patienttransporter och översyn av leasingbilar, städ och serviceavtal för MT-utrustning. Huruvida dessa åtgärdsplaner är tillräckliga för att nå målet är svårt för oss att verifiera.

I samband med redovisning av medelsförvaltning januari-augusti 2023 beslutade nämnden att uppdra hälso- och sjukvårdsdirektör att återkomma med en plan för anpassningen till en varaktig och stabil hälso- och sjukvård, med ekonomiska effekter på lång och kort sikt. Hälso- och sjukvårdsdirektören redovisade uppdraget i nämnden 2023-12-05 §155 och nämnden beslutade att anta *Långsiktig plan för ekonomi i balans*.

Planen redogör inte för om nämnden kommer att nå en ekonomi i balans, utan bygger på de tre åtgärder som nämnden redan beslutat under 2023. Åtgärderna beskriver potentiella besparingar kopplat till dessa. Avseende utfasning av inhyrda

⁹ HSN:s Långsiktiga plan för ekonomi i balans (HSN 2023/880)

allmänsjuksköterskor beräknas besparingen uppgå till 140 mnkr. För övriga yrkeskategorier beräknas besparingen uppgå till 150-200 mnkr. Riktmärke vid utgången av år 2025 är en total kostnad för inhyrd personal motsvarande 100 mnkr (2 procent av regionens egen personalkostnad).

Av nämndens långsiktiga ekonomiska plan framgår att en utredning av Primärvården pågår av extern part för att få klarhet i underskotten av regionens primärvård i jämförelse med primärvården som drivs privat. Nämnden fick vid sammanträdet 2024-03-19 §56 redovisning av utredningen av extern part. Av protokollet går det inte att utläsa resultatet av genomförd utredning. Däremot beslutade Regionstyrelsen 2024-11-28 §296 att föreslå regionfullmäktige om bildande av ett nytt regionägt AB för de regiondrivna hälsocentralerna. Bolagisering beräknas ske från och med 1 januari 2026. Av protokollet framgår inte förväntad effekt av denna åtgärd på hälso- och sjukvårdsnämndens ekonomi.

I granskningen kan inte styrka att hälso- och sjukvårdsnämnden har en tydlig plan för när nämndens ekonomi kommer att vara i balans. Inte heller kan vi styrka att nämnden genomfört någon konsekvensanalys kopplat till beslutade åtgärder för en ekonomi i balans.

Årsplan 2025-2027

Inför 2025 har nämndens budgetram räknats upp med 4,2 procent eller 320,9 mnkr och uppgår till 8 179,9 mnkr. Utöver uppräknningen har nämnden erhållit 350 mnkr som tillfällig utökning varav 292 mnkr avser medel för att hantera nämndens omställning till en ekonomi i balans.

Hållbarhetsnämnden

Inom ramen för årets granskning noteras följande planer och åtgärder:

- Årsplan 2024-2026
- Åtgärder för ekonomi i balans 2024
- Årsplan 2025-2027

Årsplan 2024-2026

I årsplanen som utgår från regionens anvisning beskriver nämnden sina ekonomiska förutsättningar, tilldelad ram samt total driftbudget netto samt investeringsbudget. Förslaget 683,3 mnkr, är en ökning med 8,2 procent eller 51,6 mnkr jämfört med 2023.

Åtgärder för ekonomi i balans 2024

Hållbarhetsnämnden har under 2024 inte prognostiserat ett underskott för sin verksamhet. Nämnden har heller inte beslutat om en plan för ekonomi i balans. Däremot har nämnden i slutet av år 2023, utifrån redovisat underskott, lagt fram följande åtgärder för en budget i balans för effekt 2024:

- Genomförda trafikreduceringar beräknas ha en nettokostnad cirka 1,8 mnkr för år 2024 (helår 2025 cirka 2,8 mnkr).
- Förväntad intäktsökning för genomförda prisjusteringar av enkel- och periodbiljetter samt biljettutbudsförändring uppgår till cirka 4 mnkr för år 2024 (helår 2025 cirka 5,7 mnkr). Detta verkställdes i februari 2024.

Nämnden beslutade för egen del om följande åtgärder för ekonomi i balans:

- I juni 2024 genomfördes drivmedelsbyte från biodiesel (HVO) till reduktionspliktig diesel för busstrafik i Hälsingland. Beräknad kostnadsminskning uppgick till cirka 7-12 mnkr för år 2024. Första halvåret 2024 beräknas kostnadsminskning uppgå till cirka 4,5-8 mnkr.

Vi noterar dock att att hållbarhetsnämndens beslut om drivmedelsbyte inte ligger i linje med regionfullmäktiges mål om ett minskat användande av fossila bränslen. Nämnden bör därför även göra en konsekvensanalys kopplat till nämndens beslut och möjligheten att nå fullmäktiges mål.

Årsplan 2025-2027

Inför 2025 har nämndens budgetram räknats upp med 2,2 procent eller 15,0 mnkr och uppgår totalt till 698,0 mnkr.

Bedömning

Finns en tydlig plan för hur och när HSN:s respektive HN:s ekonomi kommer vara i balans (regionanslaget täcker kostnaderna)?

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Vår bedömning är att hälso- och sjukvårdsnämnden **i begränsad utsträckning** har en tydlig plan för kostnadsreducerande åtgärder. Det saknas även en sammanhållen plan över hur och när nämnden beräknas ha en ekonomi i balans. Vår bedömning grundas på att nämnden har upprättat en åtgärdsplan för ekonomi i balans. Samtidigt anser vi att åtgärdsplanen bör tydliggöras avseende om beslutade åtgärder är tillräckliga för att vända på nämndens underskott, samt att nämnden tar fram delmål för att kunna följa utvecklingen och utvärdera effekterna under året.

Vidare kan vi inte se att beslutade åtgärder baseras på en konsekvensanalys, eller hur verksamheten kommit fram till att beslutade åtgärder anses som tillräckliga.

Hållbarhetsnämnden

Vår bedömning är att hållbarhetsnämnden **till övervägande del** har en tydlig plan för åtgärder för att få en ekonomi i balans. Ett antal åtgärder har vidtagits i ett tidigt skede 2024 som fått en positiv effekt på nämndens ekonomi innevarande år. Vissa av åtgärderna kommer även få effekt under 2025.

Nämnden bör dock göra en konsekvensanalys kopplat till nämndens beslut att frångå nyttjande av fossilfria bränslen, vilket är ett av regionfullmäktiges mål.

Löpande återrapportering till nämnd

Revisionsfråga 4: Säkerställer HSN respektive HN att nämnden erhåller löpande återrapportering om beslutade åtgärder och dess effekt?

I hälso- och sjukvårdsnämnden och hållbarhetsnämndens uppdrag ingår att löpande följa utvecklingen inom nämndens ansvarsområde.

lakttagelser

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Vid revisionen 2023 konstaterades att hälso- och sjukvårdsnämnden tagit del av en åtgärdsplan men att det i granskningen framkom att det fanns utvecklingsbehov framförallt i frågan om vilka ekonomiska effekter åtgärderna förväntas generera. I granskning framkom att det fanns svårigheter att följa upp de ekonomiska effekterna i vidtagna åtgärder. I nämndens svar framgår att det för 2024 finns framtagna tidsplaner och beräknade effekter på de politiskt beslutade åtgärderna för en ekonomi i balans och att en uppföljning av dessa åtgärder sker kontinuerligt i nämnden.

Vid genomgång av hälso- och sjukvårdsnämndens sammanträdesprotokoll 2024 konstateras att nämnden kontinuerligt tagit del av återrapportering som benämns åtgärder för ekonomi i balans.

Av nämndens redovisning av medelsförvaltning januari-augusti 2024 framgår att efter åtta månader av 2024 ses effekter utav utfasningsarbete med att kostnaderna för inhyrd personal är 128 mnkr (-30,7%) lägre än samma period 2023. Kostnaderna för inhyrda sjuksköterskor, där utfasningsarbete pågått under en längre period, var 76 mnkr (-46,6%) lägre och kostnaderna för inhyrda läkare var 50 mnkr (-20,2%) lägre.

Hållbarhetsnämnden

Vid genomgång av hållbarhetsnämndens sammanträdesprotokoll konstateras att nämnden tagit del av återrapportering om beslutade åtgärder.

Om effekten av vidtagna åtgärder motsvarat den ursprungliga planen framgår däremot inte av de uppföljningar som redovisats i nämnd. Vi noterar dock att nämndens prognostiserade utfall och faktiska utfall är positivt och till del beroende på erhållet vitesersättning.

Bedömning

Säkerställer HSN respektive HN att nämnden erhåller löpande återrapportering om beslutade åtgärder och dess effekt?

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Vår bedömning är att hälso- och sjukvårdsnämnden **i begränsad utsträckning** säkerställer att nämnden erhåller löpande återrapportering om åtgärdernas effekt på nämndens totala ekonomi.

Vi kan i vår granskning konstatera att hälso- och sjukvårdsnämnden tagit del av återrapportering av de uppdrag som beslutats.

Vi noterar, liksom i vår granskning föregående år, att återrapporteringen av uppdragen kan kompletteras genom att ange tidplan för när åtgärderna beräknas ge effekt, samt en uppskattning av vilka kostnadsreduceringar de beräknas ge. Detta har dock i nämndens svar inte setts som nödvändigt.

Hållbarhetsnämnden

Vår bedömning är att hållbarhetsnämnden **helt** säkerställer att nämnden erhåller löpande återrapportering om beslutade åtgärder och dess effekt.

Vi kan i vår granskning konstatera att hållbarhetsnämnden tagit del av återrapportering av de uppdrag som nämnden beslutat. Redovisningen av åtgärderna innehåller information om beräknad effekt och tidplan för när åtgärderna beräknas ge effekt.

Åtgärder för en ekonomi i balans

Revisionsfråga 5: Vidtar HSN respektive HN tillräckliga åtgärder för att åstadkomma en ekonomi i balans?

lakttagelser

Hälso- och sjukvårdsnämnden

I HSN:s årsplan 2024 gör nämnden bedömningen att verksamheten inte kan bedrivas inom den föreslagna driftbudgeten för 2024 om verksamheten inte anpassas. Långsiktigt bedöms utvecklingsarbetet inom God och Nära Vård i Gävleborg ha en positiv effekt på ekonomin.

Som tidigare beskrivits har nämnden under 2023 beslutat om åtgärder för en ekonomi i balans avseende utfasning av inhyrd personal, utreda primärvården samt genomföra effektiviseringar inom sina verksamhetsområden.

Nämnden har således antagit en åtgärdsplan i syfte att minska det ekonomiska underskottet inom nämndens ansvarsområde.

- Nämnden har informerat regionstyrelsen och regionfullmäktige om ekonomisk läge.
- Regionstyrelsen har i beslutat uppmanat nämnden att fortsätta arbetet med åtgärder för en ekonomi i balans, men även att återkomma med en åtgärdsplan för en ekonomi i balans 2025.
- Vidtagna åtgärder har medfört vissa besparingar, men dessa har inte varit tillräckliga.

Nämnden har under året redovisat ett ökande prognostiserat underskott per helår. Prognosen per mars 2024 var ett underskott -423 mnkr. Prognosen per augusti var ett underskott om -460 mnkr och utfallet per helår var -540 mnkr. Underskottet beror på kostnader för egen personal samt köpt högspecialiserad vård. För 2024 har fullmäktige godkänt ett negativt utfall för nämnden på högst -460 mnkr. Vidare har regionfullmäktige i budget 2025 tilldelat nämnden 292 mnkr för nämndens omstruktureringsarbete.

Som tidigare beskrivits är den redovisning som görs inte tydligt kopplad till det ackumulerade prognostiserade underskottet, varför det inte går att bedöma om vidtagna åtgärder är tillräckliga för en ekonomi i balans.

Hållbarhetsnämnden

I HN:s årsplan 2024 gör nämnden bedömningen att det i grova drag behövs åtgärder motsvarande ca 12 mnkr för att uppnå en budget i balans 2024. Inför 2024 beslutades om uppräknings av biljettpriser. Ytterligare åtgärder som anges är bland annat

effektiviseringar i trafiken som innebär minskad turtäthet samt på sikt ökade intäkter i form av reklamintäkter.

Resultatet per mars 2024 är ett underskott mot budget på -2,1 mnkr. Underskottet beror på lägre biljettintäkter för buss och tåg än budgeterat. Nämnden har under året redovisat ett ökande prognostiserat överskott för helåret. Nämnden prognostiserar ett budgetöverskott per helår på 15 mnkr och redovisas för helåret ett budgetöverskott på 33 mnkr, vilket härleds till viten kopplat till trafikstarten i Gästrikland i början av året, reducerad ersättning till SJ och Tåg i Bergslagen för utebliven trafik, lägre kostnader för trafikavtalen på grund av lägre indexuppräknings än budgeterat samt lägre kostnader till följd av byte av drivmedel (från HVO till diesel). Inga särskilda beslut om åtgärder har fattats av nämnden i samband med de ekonomiska redovisningarna.

Bedömning

Vidtar HSN respektive HN tillräckliga åtgärder för att åstadkomma en ekonomi i balans?

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Vår bedömning är att hälso- och sjukvårdsnämnden **i begränsad utsträckning** vidtagit tillräckliga åtgärder för en ekonomi i balans 2024. Nämnden har vidtagit åtgärder för att minska det ekonomiska underskottet främst genom den beslutade åtgärdsplanen. De vidtagna åtgärderna har inte varit tillräckliga för att skapa balans i nämndens ekonomi. Nämnden saknar alltså en heltäckande plan för att nå en ekonomi i balans, vilket vi ser som en brist.

Hållbarhetsnämnden

Vår bedömning är att hållbarhetsnämnden till **övervägande del** har vidtagit tillräckliga åtgärder för en ekonomi i balans 2024. Nämnden fattade ett antal beslut i december 2023 i syfte att skapa balans i nämndens ekonomi 2024. Beslutade åtgärder synes varit tillräckliga för att skapa denna balans.

I sammanhanget noteras att nämnden även beslutat att tillåta användandet av fossila bränslen, vilket inte ligger i linje med fullmäktiges mål.

Åtgärder utifrån uppsiktsplikt

Revisionsfråga 6: Vidtar RS åtgärder utifrån sin uppsiktsplikt vid befarat ekonomiskt underskott?

Enligt 6 kap 1§ kommunallagen ska regionstyrelsen leda och samordna förvaltningen av regionens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet.

Åtgärder

Enligt reglemente för uppföljning¹⁰ ska regionstyrelsen ha uppsikt över nämndernas verksamhet. Reglementet syftar till att skapa förutsättningar för regionstyrelsen att utöva sitt uppsiktsansvar och för styrelsens återrapportering till Regionfullmäktige.

Regionstyrelsen har också ett särskilt ansvar för den ekonomiska förvaltningen. Av reglementet för uppföljning som fullmäktige fastställt framgår att styrelsen svarar för

¹⁰ Antagen av regionfullmäktige 2019-02-20 §15.

löpande uppföljning av nämndernas och verksamhetens effektivitet.

Regionstyrelsen har den 2023-12-06 antagit styrdokumentet *Regler för regionstyrelsens uppsiktsplikt*. Dokumentet fastställer att regionstyrelsen ska inhämta den information som behövs för att kunna utföra sin uppsiktsplikt. Regionstyrelsen ska visa att uppsiktsplikten uppfylls genom aktiva beslut. Styrelsen ska årligen i samband med årsredovisningen och medelsförvaltningen för året pröva om uppsiktsplikten är uppfylld.

Vid granskning av regionstyrelsens sammanträdesprotokoll under år 2024 noteras följande beslut:

- 2024-04-10 §105 Regionstyrelsen har mottagit redovisning av medelsförvaltning avseende perioden januari till december 2023 för nämnderna Hälso- och sjukvårdsnämnden, Hållbarhetsnämnden, Kultur- och Kompetensnämnden, Hjälpmedelsnämnden, Företagshälsovårdsnämnden samt Patientnämnden.

Regionstyrelsen beslutade att föreslå regionfullmäktige att:

1. Använda 140 mnkr av resultatutjämningsreserven för att täcka del av negativt resultat efter balanskravsjusteringar.
2. Hävda synnerliga skäl med hänvisning till stark finansiell ställning att återställa resterande negativt resultat efter balanskravsjusteringar på 540 mnkr under 20 år.
3. Godkänna underskott 2023 för hälso- och sjukvårdsnämnden med 19,0 mnkr.

Styrelsen beslutade även att styrelsens uppsiktsplikt över nämnderna för perioden januari till december 2023 är uppfylld.

- 2024-05-02 §133
Hälso- och sjukvårdsnämnden prognostiserar ett underskott för helåret i sin medelsförvaltning per mars 2024. Nämndens ordförande deltar vid styrelsens sammanträde när regionens delårsrapport januari-mars 2024 behandlas. Vid mötet informerar ordförande om nämndens arbete för att nå en ekonomi i balans.

Styrelsen beslutade vid sammanträdet att godkänna delårsrapporten.

- 2024-10-09 §238
Hälso- och sjukvårdsnämnden redovisade i samband med redovisning av medelsförvaltning januari-augusti 2024 ett prognostiserat underskott per helår om -460. Hållbarhetsnämnden redovisade ett prognostiserat överskott om 15 mnkr.

I samband med att styrelsen behandlar regionens delårsrapport/medelsförvaltning januari-augusti 2024 deltar hälso- och sjukvårdsnämnden ordförande och redogör för nämndens resultat.

Styrelsen föreslår fullmäktige att godkänna ett underskott för hälso- och sjukvårdsnämnden på maximalt -460 mnkr.

Styrelsen beslutade vid sammanträdet att uppdra hälso- och sjukvårdsnämnden att redovisa åtgärder för en ekonomi i balans under 2025 och återkomma till styrelsen i samband med årsbokslut 2024.

Regionfullmäktige godkänner delårsrapporten och beslutar enligt styrelsens förslag att godkänna ett underskott för Hälso- och sjukvårdsnämnden på maximalt -460 mnkr. Hur detta avses att finansieras framgår dock inte av RS eller RF beslut.

Vi har i vår protokollsgenomgång tom februari 2025 noteras att hälso- och sjukvårdsnämnden 2025-02-20 §23 har antagit en åtgärdsplan. Enligt uppgift från regionen ska åtgärdsplanen överlämnas till regionstyrelsen. Styrelsen kommer enligt uppgift att behandla den i samband med årsredovisningen som informeras 13 mars och beslutas 15 april.

Bedömning

Vidtar RS åtgärder utifrån sin uppsiktsplikt vid befarat ekonomiskt underskott?

Regionstyrelsen

Vi bedömer att styrelsen **i begränsad utsträckning** har vidtagit åtgärder utifrån uppsiktsplikten.

Vår bedömning är att det ekonomiska läget i samband med antagandet av budget 2024 och lämnade prognoser borde föranlett tidigare aktiva åtgärder av styrelsen.

Under året har styrelsen följt nämndens ekonomi och erhållit information om att vidtagna åtgärder i den plan som beslutats om inför 2024 inte är tillräcklig. Vi noterar att styrelsen först i samband med att delårsrapporten per augusti behandlas fattar styrelsen beslut om att ge hälso- och sjukvårdsnämnden i uppdrag att ta fram en åtgärdsplan för ekonomi i balans 2025.

Bedömningen baseras på följande:

- Regionstyrelsens uppsiktsplikt tydliggörs i såväl reglemente som regler för styrelsens uppsiktsplikt. Uppsiktsplikten har i enlighet med dessa regler prövats för 2023.
- Regionstyrelsen har tagit del av hälso- och sjukvårdsnämndens uppföljningar (medelsförvaltning) under året som visat betydande negativa prognostiserade underskott.
- Genom att hälso- och sjukvårdsnämndens ordförande vid två tillfällen deltagit vid styrelsens möte för att redogöra för resultat och åtgärder för ekonomi i balans har styrelsen tagit del av nämndens arbete med åtgärdsplanen.
- Styrelsen har begärt och tagit del av åtgärdsplan för 2025, dock har detta skett relativt sent under året.

Samlad bedömning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Region Gävleborg genomfört en granskning. Granskningens syfte har varit att bedöma om Hälso- och sjukvårdsnämnden (HSN) och Hållbarhetsnämnden (HN) säkerställt att nämndens verksamhet bedrivits ekonomiskt tillfredsställande och med tillräcklig intern kontroll. Syftet är därtill att bedöma om Regionstyrelsen (RS) fullgjort sin uppsiktsplikt när det gäller nämndernas (HSN respektive HN) ekonomiska förvaltning.

Den sammanfattande bedömningen är att regionstyrelsen **till övervägande del** utövat sin uppsiktsplikt avseende Hälso- och sjukvårdsnämndens och Hållbarhetsnämndens ekonomiska förvaltning.

Den sammanfattande bedömningen är hälso- och sjukvårdsnämnden **i begränsad utsträckning** säkerställt att nämndens verksamhet bedrivits ekonomiskt tillfredsställande och med tillräcklig intern kontroll.

Den sammanfattande bedömningen är hållbarhetsnämnden **till övervägande del** säkerställt att nämndens verksamhet bedrivits ekonomiskt tillfredsställande och med tillräcklig intern kontroll.

Rekommendationer

Utifrån de iakttagelser och bedömningar som gjorts i granskningen lämnas följande rekommendationer:

- Att hälso- och sjukvårdsnämnden tar fram en konkret heltäckande åtgärdsplan som säkerställer att nämndens verksamhet bedrivs inom tilldelad driftbudgetram.
- Att den uppföljning, återrapportering och utvärdering som görs till hälso- och sjukvårdsnämnden, men även regionstyrelsen i än större grad fokuserar på ekonomiska effekter av beslutade åtgärder för en ekonomi i balans.

Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor

Revisionsfråga	Bedömning
1. Finns det tydliga etablerade regler och riktlinjer för ekonomistyrningsprocessen på både regionövergripande nivå och på nämndsnivå?	<p>Till övervägande del RS, HSN och HN</p> <p>Bedömningen grundar sig på att det finns riktlinjer för ekonomistyrningsprocessen på regionövergripande nivå som i rimlig grad reglerar processen för ekonomistyrning (planering, löpande uppföljning, redovisning och utvärdering). Nämnderna har inte tagit fram några egna riktlinjer utan anser att de övergripande är tillräckliga och etablerade i verksamheten. Vi noterar att det genomförs löpande ekonomisk rapportering, men att detta inte finns reglerat i årshjul eller styrande dokument.</p>
2. Säkerställer HSN, HN respektive RS en löpande kunskap om ekonomiskt läge?	<p>Till övervägande del RS, HSN och HN</p> <p>Bedömningen grundas på att nämnderna och styrelsen har fått löpande information om ekonomiskt läge under år 2024 i form av månadsrapporter och en mer fördjupad redovisning genom medelsförvaltning vid tre tillfällen under året.</p> <p>Rapporteringen i medelsförvaltning omfattar såväl ekonomiskt läge (resursförbrukning vid bokslutstillfället) och orsak till eventuella avvikelser samt ekonomisk utveckling (prognos för helåret). Månadsrapporterna är mer övergripande och kan med fördel utvecklas med utförligare analys av orsakerna till det ekonomiska utfallet.</p> <p>Rapportering till regionstyrelse följer fastställd rapporteringsplan för prognos och budgetuppföljning. Hälso- och sjukvårdsnämnden har även erhållit ytterligare information kopplade till fastställd åtgärdsplan.</p>
3. Finns en tydlig plan för hur och när HSN:s respektive HN:s ekonomi kommer vara i balans (regionanslaget täcker kostnaderna)?	<p>I begränsad utsträckning HSN</p> <p>Bedömning grundas på att nämnden har upprättat en åtgärdsplan för ekonomi i balans. Samtidigt anser vi att åtgärdsplanen bör tydliggöras avseende om beslutade åtgärder är tillräckliga för att vända på nämndens underskott, samt att nämnden tar fram delmål för att kunna följa utvecklingen och utvärdera effekterna under året.</p> <p>Vidare kan vi inte se att beslutade åtgärder</p>

baseras på en konsekvensanalys, eller hur verksamheten kommit fram till att beslutade åtgärder anses som tillräckliga.

Till övervägande del HN

Bedömningen grundas på att nämnden har en tydlig plan för åtgärder för att få en ekonomi i balans. Ett antal åtgärder har vidtagits i ett tidigt skede 2024 som fått en positiv effekt på nämndens ekonomi innevarande år. Vissa av åtgärderna kommer även få effekt under 2025.

Nämnden bör dock göra en konsekvensanalys kopplat till nämndens beslut att frångå nyttjande av fossilfria bränslen, vilket är ett av regionfullmäktiges mål.

4. Säkerställer HSN respektive HN att nämnden erhåller löpande återrapporering om beslutade åtgärder och dess effekt?

I begränsad utsträckning HSN

Bedömningen grundas på att nämnden inte erhåller löpande återrapporering om åtgärdernas effekt på nämndens totala ekonomi. Vi kan i vår granskning konstatera att hälso- och sjukvårdsnämnden tagit del av återrapporering av de uppdrag som beslutats.

Vi noterar, liksom i vår granskning föregående år, att återrapporeringen av uppdragen kan kompletteras genom att ange tidplan för när åtgärderna beräknas ge effekt, samt en uppskattning av vilka kostnadsreduceringar de beräknas ge. Detta har dock i nämndens svar inte setts som nödvändigt.

Helt uppfyllt HN

Bedömningen grundas på att nämnden säkerställer löpande återrapporering om beslutade åtgärder och dess effekt. Vi kan i vår granskning konstatera att hållbarhetsnämnden tagit del av återrapporering av de uppdrag som nämnden beslutat. Redovisningen av åtgärderna innehåller information om beräknad effekt och tidplan för när åtgärderna beräknas ge effekt.

5. Vidtar HSN respektive HN tillräckliga åtgärder för att åstadkomma en ekonomi i balans?

I begränsad utsträckning HSN

Bedömningen grundas på att nämnden inte helt vidtagit tillräckliga åtgärder för en ekonomi i balans 2024. Nämnden har vidtagit åtgärder för att minska det ekonomiska underskottet främst genom den beslutade åtgärdsplanen. De vidtagna åtgärderna har inte varit tillräckliga för att skapa balans i nämndens ekonomi. Nämnden saknar alltså en heltäckande plan för att nå en ekonomi i balans, vilket vi ser som en brist.

Till övervägande del HN

Bedömningen grundas på att nämnden fattade ett antal beslut i december 2023 i syfte att skapa balans i nämndens ekonomi 2024. Beslutade åtgärder synes varit tillräckliga för att skapa denna balans.

I sammanhanget noteras att nämnden även beslutat att tillåta användandet av fossila bränslen, vilket inte ligger i linje med fullmäktiges mål.

6. Vidtar RS åtgärder utifrån sin uppsiktsplikt vid befarat ekonomiskt underskott?

I begränsad utsträckning RS

Bedömningen grundas på att det ekonomiska läget i samband med antagandet av budget 2024 och lämnade prognoser borde föranlett tidigare aktiva åtgärder av styrelsen.

Under året har styrelsen följt nämndens ekonomi och erhållit information om att vidtagna åtgärder i den plan som beslutats om inför 2024 inte är tillräcklig. Vi noterar att styrelsen först i samband med att delårsrapporten per augusti behandlas fattar styrelsen beslut om att ge hälso- och sjukvårdsnämnden i uppdrag att ta fram en åtgärdsplan för ekonomi i balans 2025.

Bilagor

Protokolls genomgång - Hälso- och sjukvårdsnämndens rapportering

- 2024-02-15 §26 Åtgärder för en ekonomi i balans. Informationen noteras till protokollet.
- 2024-03-19 §59 Åtgärder för en ekonomi i balans. Informationen noteras till protokollet.
- 2024-04-26 §79 Medelsförvaltning jan-mars 2024. Rapport godkänns och överlämnas till Regionstyrelsen.
- 2024-04-26 §80 Åtgärder för en ekonomi i balans. Informationen noteras till protokollet.
- 2024-04-26 §82 Översyn administration hälso-och sjukvårdsförvaltningen. Informationen noteras till protokollet.
- 2024-05-22 §96 Översyn administration hälso-och sjukvårdsförvaltningen. Hälso- och sjukvårdsdirektör uppdras att göra en översyn av administration inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen samt föreslå åtgärder för att effektivisera administrationen. Resultatet ska redovisas till hälso- och sjukvårdsnämnden senast september 2024.
- 2024-05-22 §103 Åtgärder för en ekonomi i balans. Informationen noteras till protokollet.
- 2024-06-11 §120 Åtgärder för en ekonomi i balans. Informationen noteras till protokollet.
- 2024-08-28 §148 Åtgärder för en ekonomi i balans. Informationen noteras till protokollet.
- 2024-09-26 §178 Medelsförvaltning jan - aug 2024. Rapport godkänns och överlämnas till Regionstyrelsen.
- 2024-09-26 §179 Åtgärder för en ekonomi i balans. Informationen noteras till protokollet.
- 2024-09-26 §182 Översyn administration hälso- och sjukvårdsförvaltningen - Delrapport. Informationen noteras till protokollet.
- 2024-11-06 §195 Översyn administration hälso- och sjukvårdsförvaltningen. Ge Hälso- och sjukvårdsdirektören i uppdrag att 1) genomföra de förslag som rapporten föreslår efter erforderliga risk- och konsekvensbedömningar, i syfte att säkerställa adekvat personalförsörjning i den kliniska verksamhet och som en anpassning till ekonomisk ram. 2) Jämfört med 1 augusti 2024 ska antal administrativa tjänster minska med 10% senast 2025-12-31. 3) En lägesrapport ska delges nämnden hösten 2025.

Nämnden har under året behandlat ärendet om en översyn av administrationen inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen. Nämnden beslutade vid sammanträdet i november att uppdra hälso- och sjukvårdsdirektören att genomföra de förslag som presenterats efter erforderliga risk- och konsekvensbedömningar, i syfte att säkerställa adekvat personalförsörjning i den kliniska verksamhet och som en anpassning till ekonomisk ram. Jämfört med 1 augusti 2024 ska antal administrativa tjänster minska med 10 procent senast 2025-12-31.

- 2024-11-06 §205 Åtgärder för en ekonomi i balans. Informationen noteras till protokollet.
- 2024-12-02 §230 Revisionsrapport - Granskning av åtgärder för en ekonomi i balans.
- 2025-01-28 §13 Medelsförvaltning jan-aug 2024. Rapport godkänns och överlämnas till Regionstyrelsen.

Protokolls genomgång - Hållbarhetsnämndens rapportering

- 2024-04-22 §37 Medelsförvaltning jan-mars 2024. Rapport godkänns och överlämnas till Regionstyrelsen.
- 2024-05-22 §56 Uppdrag att införa reklam i kollektivtrafiken i Gävle stad. Av protokollet framgår inte förväntad effekt avseende införandet av reklam. Vid granskning av nämndens sammanträdesprotokoll noteras följande åtgärder som enligt uppgift från intervju ska bidra till en fortsatt ekonomi i balans:
- 2024-05-22 §56 Uppdrag att införa reklam i kollektivtrafiken i Gävle stad. Nämnden beslutade att ge förvaltningen i uppdrag att utvärdera de praktiska och ekonomiska förutsättningarna för att införa reklam i kollektivtrafiken för andra geografiska områden i Gävleborgs län samt införa reklam där förutsättningar finns.
- 2024-12-04 §118 Årlig prisjustering av kollektivtrafikbiljetter för år 2025. Förväntad intäktsökning motsvarande 12 mnkr.
- 2024-11-07 §103 Årlig prisjustering av kollektivtrafikbiljetter för år 2025. Avseende årlig prisjustering år 2025 är den förväntade intäktsökningen 12 mnkr.
- 2024-09-26 §86 Medelsförvaltning jan-aug 2024. Rapport godkänns och överlämnas till Regionstyrelsen.
- 2024-12-04 §118 Årlig prisjustering av kollektivtrafikbiljetter för år 2025.
- 2024-12-04 §121 Revisionsrapport - Granskning av åtgärder för en ekonomi i balans.
- 2025-01-30 §6 Medelsförvaltning jan-dec 2024. Rapport godkänns och överlämnas till Regionstyrelsen.

Mars 2025

Karin Magnusson
Uppdragsledare

Carin Hultgren
Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Region Gävleborg enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 9 september 2024. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.